

І. М. Сікорська

Вертинський Олександр Миколайович

ВЕРТИНСЬКИЙ Олександр Миколайович (09(21). 03. 1889, Київ – 21. 05. 1957, Ленінград, нині С.-Петербург, похов. у Москві) – співак, поет, композитор. На естраді від 1915 (перші виступи в Москві). Від 1912 публікував вірші, театр. рецензії у київ. виданнях «Неделя», «Лукоморье», «Киевский листок». 1919 емігрував до Туреччини, виступав у Румунії, Польщі, Німеччині. 1925–33 перебував у Франції. 1934 – у США, 1935–43 – у Китаї. Від 1943 жив у Москві. Вів концертну діяльність, брав участь у зйомках фільмів. В. – автор музики і текстів багатьох своїх пісень. Створив своєрід. жанр муз. новели. Крім власних, виконував також пісні на вірші О. Блока, М. Гумільова, А. Ахматової, рос. нар. та циганські пісні. Попри неабияку популярність В., його творчість замовчувалася в СРСР. Лише від серед. 70-х рр. розпочато випуск платівок із записами В. 1990 фірма «Мелодія» випустила альбом «Александр Вертинский». У кіно дебютував у фільмі «Чим люди живі» (роль Ангела, 1910, реж. П. Чардинін), виконав також ролі Кардинала («Заколот приречених», 1950, реж. М. Ромм; Сталін. премія, 1951), Князя («Анна на шиї», 1954, реж. С. Анненський) та ін. На Київ. кіностудії зіграв ролі Пана Бреневського та Католицького прелата у х/ф «Полум'я гніву» (1955, реж. Т. Левчук), Пана Савченка у х/ф «Кривавий світанок» (1956, реж. О. Швачко). Пісні В. були використані у к/ф «Чутливий міліціонер» (1992, реж. К. Муратова). 1956 написав вірш «Киев – родина нежная». Автор спогадів «Четверть века без Родины. Страницы минувшего» (К., 1989).

Основні твори

Песни и стихи. 1916–1937. Харбин, 1937; Париж, 1938; Романсы и песни. Москва, 1991; Дорогой длинною... Москва, 1994.

Рекомендована література

1. Дерев'янку Т. Листи Вертинського // КіЖ. 1989, 26 берез.;
2. Кальницький М. Я – киянин // Музика. 1989. № 3;
3. Петровський М. Це дивне явище – Вертинський // Вітчизна. 1990. № 8;
4. Рудницький К. Александр Вертинский // Эстрада без парада. Москва, 1991;
5. Савченко Б. Кумиры забытой эстрады. Москва, 1992;
6. Макаров А. С. Александр Вертинский: Портрет на фоне времени. Москва; Смоленск, 1998.

Бібліографічний опис:

Вертинський Олександр Миколайович / І. М. Сікорська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33640>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).